

**SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 12/2013 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om ordnande av utredningar av sexualbrott mot barn

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 september 2013 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om ordnande av utredningar av sexualbrott mot barn (RP 127/2013 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Anne Koskela, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Leena Repokari, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt.

Dessutom har ett skriftligt yttrande lämnats av inrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att tillämpningsområdet för lagen om ordnande av utredningar av sexualbrott mot barn utvidgas så att det också innefattar misshandelsbrott mot barn. Hälso- och sjukvårdskostnaderna för utredningar av misshandelsbrott mot barn överförs från kommunerna och ska i stället ersättas av staten på samma sätt som kostnaderna för utredningar av sexualbrott mot barn.

Universitetssjukvårdsdistrikten ska ansvara för att ordna undersökningar vid utredningar av misshandelsbrott mot barn. Vid utredning av misshandelsbrotten anlitas samma metoder och personal som för närvarande vid utredning av sexualbrott mot barn.

Förslaget hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den. Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Staten har stått för hälso- och sjukvårdskostnaderna vid utredning av sexualbrott mot barn se-

dan 2009. I betänkandet om det lagförslaget framhöll utskottet att det i fortsättningen bör utredas närmare hur undersökningar inom social- och hälsovården av andra brott mot barn ska ord-

nas och finansieras (ShUB 29/2008 rd). Nu föreslår regeringen att också utredningar av misshandelsbrott mot barn ska bekostas av staten. Utskottet anser att lagförslaget behövs och tillstyrker det utan ändringar.

Det finns betydligt fler misstänka misshandelsbrott mot barn än misstänka sexualbrott mot barn. För att barnen ska kunna höras behövs det ofta barnpsykiatrisk eller ungdomspsykiatrisk expertis i kombination med psykologisk expertis. Tanken med undersökningarna inom social- och hälsovården är att man ska få så tillförlitlig information som möjligt om händelseförloppen med hänsyn till barnets ålder och utvecklingsnivå och kunna dokumentera barnets berättelse för en kommande åtalsprövning och rättsprocess. Det största behovet av hälso- och sjukvårdens specialexpertis finns när det gäller barn under skolåldern och barn som utsatts för rätt våld.

Kommunerna förfogar inte över den nödvändiga expertisen och de köper tjänsten av universitetssjukhusen. Tack vare den statliga ersättningen kan de rättspsykiatriska enheterna för barn inom universitetssjukvårdsdistrikten avsätta fler personer och större resurser för att undersöka misshandelsfall. Därmed ökar de misshandelsutsatta barnens chanser att få genomgå undersökningar. Dessutom gör det breddade tillämpningsområdet det möjligt för myndigheterna att utbyta information om misshandelsbrott enligt samma praxis som vid sexualbrott mot

barn. Det är viktigt att reformen medverkar till att förbättra utsatta barns rättssäkerhet på lika villkor i hela landet, påpekar utskottet.

I det nämnda betänkandet påpekade utskottet att andra länder har positiva erfarenheter av modellen med så kallade barnhus i utredningen av vålds- och sexualbrott mot barn och i arbetet för att på alla sätt hjälpa barn som utsatts för brott. Modellen fokuserar på att stödja barnet och undersöka händelseförloppen så långt som möjligt i överensstämmelse med barnets bästa och på samma plats i samarbete mellan olika myndigheter. Målet att utveckla modellen finns inskrivet i statsrådets program för den inre säkerheten. Specialupptagningsområdet inom universitetscentralsjukhuset i Åbo kommer enligt propositionsmotiven att ha ett försök med barnhus 2014–2016. Projektet samordnas av Institutet för hälsa och välfärd. Det är ett pilotprojekt för att samla erfarenheter av samarbete mellan myndigheterna och utifrån erfarenheterna kommer man att besluta om en nationell modell för att hjälpa utsatta barn ska införas. Projektet är angeläget eftersom det ger bättre möjligheter att upptäcka och förebygga barnmisshandel, behandla utsatta barn och tillgodose barnens rättssäkerhet.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 9 oktober 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Laila Koskela /saf
Sanna Lauslahti /saml
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Hanna Mäntylä /saf

Annika Saarikko /cent
Hanna Tainio /sd
Lenita Toivakka /saml
Anu Urpalainen /saml
Anu Vehviläinen /cent
Ulla-Maj Widenroos /sv
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.